

JARKKO TONTTI, POETA SCRIPTORQUE FINNICUS, IURUM HUMANORUM DEFENSOR

– scripsit Maija-Leena Kallela –

Quomodo Jacasser violam flavam in humum inserit?
Dum umbrae saepem horti transcendunt,
lepores libidinosi
iam in margine silvae prospiciunt,
suam quisque vicem exspectantes,
cenam facilem
in uberrima mensa viridi.

Solusne ille radices inserit
in oculum terrae,
solusne,
putat se efficere
ut multa colorum milia surgantur?

An mulierem Jacasser secum venire petit,
quae manus habet validas itemque caput,
bonam carnem
habentem mulierem,
petitne Jacasser
eam pedibus
secum
tellurem ut nigram pulset?

Hoc poemate modo intimo et quidem hilari describitur momentum quoddam aestivum in vita Jacasseris, viri mundani variis locis variisque saeculis iter facientis. Is alter ego est poetae, cuius nomen proprius, Jarkko Tontti, his diebus bene notum est permultis Finnis litterarum diligentibus. Mutato vestitu Jacasseris occultatus poeta res ad historiam, politicam, infantiam, paternitatem, amorem, amicitiam, solitudinem pertinentes contemplatur. Nonnulla exempla proferantur: Jacasser nunc Romae apud Domitianum imperatorem praeceptoris officium gerit, nunc Dorpati initio septimi decimi saeculi ut episcopus sorte paganorum sollicitatus versatur, nunc autem adiutans clemens in exercitu Douglas McArthuris consilia sua duci illi generali offerre conatur. Interdum naturam numerorum, interdum autem continuum in toto orbe terrarum progressum ponderat. Itaque dictum est Jacasserem non tantum personam esse sed re vera angulum visuale, ex quo varia tempora variique eventus observari possunt.

Multa carmina poetae nostri in varias linguas translata sunt: in Theodiscam, Anglicam, Sueticam, Francogallicam, Italianam, Polonicam, Slovenicam, Estonicam, Iaponicam, Lusitanam, Graecam, Russicam, Latinam. Liber primus eius carminum "Annalis" (Vuosikirja, 2006) vocatus praemium litterarum Finnicarum nomine "Kalevi Jäntti" tulit. Cuius praemii distributores versus firmos, naturales, tranquillos carminum eius proprios esse laudaverunt. In libro carminum secundo (Jacasser, 2009) persona Jacasseris primas partes agit. Hoc nomen descriptivum ex verbo Francogallico *jacasser* "garrere, blaterare" originem trahit. Etiam verbum Anglicum *jackass* in mentem eius, qui haec carmina legit, inevitabiliter venit.

Haud pauca sunt etiam ea carmina, quibus amor naturae describitur. Ut etiam ex carmine in ingressu huius exagii posito apparet, poeta rebus rusticis vitaeque quieta delectatur. Prope urbem Tampere, ubi anno 1971 natus erat, villam aestivam habet pulcherrimo prospectu silvis solitariis circumdatam, ubi lepores et sciuri et capreoli hominibus in villa habitantibus appropinquare audent. Prope villam lacus est piscibus abundans. In animo fingere potes poetam ibi in scapha sedentem pisces hamo captare conari. At interdum piscis callidus victor effugit.

Bullam exspiro pinnamque moveo
nymphaeae cedo viridae flexili
sol per folium prospicit.

Vermem video maturum, hamum
supra respiratio auditur exspectans
harundo patiens.
Ter sum temptatus,
ferri in labris meis vestigia.
Est vermis perditus,
in pace profundi fetifico,
ver fuscum, altum.

Jarkko Tontti non solum ruris sed etiam urbis est amator. Varia tempora anni, quae in plaga septentrionali suas habent facies proprias, in urbe quoque praesto sunt et mentem hominis varietate sua movent. Poeta omnia in natura coniuncta esse sentit: animalia, plantae, mare proprietates habent hominibus similes. Hieme natura non dormit, non moritur; sicut homines, etiam arbores introversae cogitando operam impendent et horti, velut si occasionem exspectantes, vitam ferventem urbis speculantur:

Tilia se mortuam esse simulat,
radices circa saxum galeri instar:
hiems tempus est excogitandi.
Horti in corde urbis speculantur.
Terra movetur.

Ver in Finnia mense Martio incipit, postquam tempore aequinoctii verni horae lucidae augeri coeptae sunt et sol altius in caelo ascendit. Nives paullatim tabescunt; nihilo minus mense Aprili ineunte frigora non iam recesserunt et praecipue noctes saepe frigidae sunt. Hoc ipso tempore virgae fruticum nondum virescentium recidi solent. Quamquam ver in terra sub Stella Polari non necessario simile est veri in terris regione meridiana propioribus, idem gaudium vernum, quod in Carminibus Buranis apparet, in hoc carmine parvo sentiri potest.

Ver humo surgit
frigidum sicut diluculum in luna,
certum et humidum sicut memoria imi maris.
Aer cultris genas insecat
tempus est amandi
recidendi ramos.

Autumno Jarkko Tontti, cum rure in urbem Helsinki, ubi nunc habitat, reverterit, variis negotiis suis se dedere potest. Multarum rerum doctrina est eruditus, namque in variis universitatibus – Helsinkii, Edinburgi, Bruxellis, Berolini – iuris prudentiae, litteris philosophiaeque studuit et doctor iuris prudentiae est factus. Quamquam prius in parlamento Finnico et in ministerio iuris, deinde in universitate Helsinkensi laboravit, postea tamen se totum vitae poetae auctorisque dedit. Quo factum est, ut maxima pars dierum eius intra parietes graphei non iam consumatur sed iis dedatur rebus, quae ei cordi sunt.

Externis pulsibus agitatus poeta noster picturas verbales pingit fortissimas. Hic ille urbem expergiscentem spectat, auscultat, sentit. Cum vita in urbe fervere incipiat, non solum homines sed etiam domus, viae, cloacae, hortus, stellae motu generali cientur.

Manus porriguntur
digiti pedum solo exsolvuntur.
Domus aliae alias in motum trudunt, fundamenta
crepitant, una surgunt
curator in cellario ancoram tollit.
Via intumescit, gelu terrae post se relinquit
surgit ut tapes niger
cloaca sicut naris aperit.
Hortus centralis terrae silvaeque meminit
sequi cogitur.
Ex ianuis in ventum exsilitur
liberi funes de parietibus scholae pendentes appendunt
pater filium super caput leviter pulsat,
examini feliciter,
cursum officium versus dirigit.
Stratosphaera relinquitur, stellae crescunt
crines vento agitantur,
vexilla Telluris.

Sensu solitudinis urbani quoque homines affici possunt. Imprimis homines aetate proveci aut aegrotantes aut quodam alio modo deserti, si in multizonio habitant, solito accuratius strepitus variasque voces audiunt, et mentes eorum pavore, spe, expectatione, impatientia occupantur. Qui sensus, etsi invisibiles, tamen tanta sunt efficacitate, ut clamorum instar in conscientiam hominis penetrent.

Gradus tabellarii in scalis
echo
echo sicut spes
sursum deorsum, fauces exspectionis clamitant
de meliore tempore, de annis
de itineribus nullo numero percusso
impatientia invisibilis,
auris pavida clauditur
audit in tuto.

Tontti etiam nonnulla romancia Finnice publicavit. Romancium primum eius "Conventus condiscipulorum" (Luokkakokous, 2011) de generatione iuvenum plus minus

triginta annorum et de amicitia eorum itemque de quaestione identitatis personalis et de condicione existenciali narrat. Duo personae principales, Toni et Matias, coordinatores conventus, amici et condiscipuli sunt priores, attamen in omnibus paene rebus inter se contrarii. Matias in familia mediae classis superioris adultus studiis humanioribus se dedit et educationem academicam adeptus est. Toni autem, in academia commerciali educatus, filius est patris, qui in partibus operariorum auctoritate valebat et opiniones partium sinistrarum graviter proferebat. Ambo viri, etsi recessu sociali differunt, novae generationis quodam modo fessi sunt repraesentatores, quibus pro operis est certandum et qui parentibus suis pauperiores vivere aut coguntur aut ipsi praeferunt. Haec res, ut Tontti dicit, his diebus non satis bene comprehenditur.

Romancio suo secundo "Palaestra" (Sali, 2011) Jarkko Tontti viros feminasque describit, quorum fata in studio corporis exercendi contexta sunt. At hoc studium non omnino est tutum neque periculis caret. Nam etsi ad salutem hominis pertinet, animum exercentis sicut droga invadere et, si res male geruntur, in calamitatem verti potest. Hoc romancium etiam descriptio est solitudinis, nam tres personae principales in domibus suis singulis vitam solitariam agunt.

Romancium tertium "Iter aërium" (Lento, 2013) est satira de societate moderna, de circulis academicis minusculis miserisque et de statu hominis ante finem mundi. Hoc libro allegoria de asteroide quodam, nomine "433 Eros", construitur. Dum Eros Telluri minaciter appropinquat et vita multifariam in chaos vertitur, Tiitus, astronomus erotomanicus, ad fatum suum accedit.

Auctor noster etiam romancium phantasticum nomine "Legenda de Vedeera" (Vedeeran taru, 2012) publicavit et praemio de litteris ad pueros puellasque compositis affectus est. Vedeera puella est silvana, quattuordecim annos nata, cui sorte negotium obtingit permagni momenti; quo confecto bellum inter homines silvanosque evitabitur. Avaritia fallaciaeque non solum inter homines sed etiam inter populum silvanorum repertae eam decernere cogunt, cui confideat. Feliciter haec herois iuvenis sapiens est itemque iusta et bona consilia inire potest.

Jarkko Tontti, iuris ut sit consultus, etiam in variis societatibus iura humana defendenda curavit. Annis 2011–2014 in collegio moderatorum in PEN Finnica operavit, quae societas nationalis pars est organizationis internationalis ad libertatem loquendi et scribendi defendendam pertinentis. Nunc in PEN internationali fiduciarum officia curat. Quo factum est, ut longa itinera in varias partes mundi faciendae pars vitae eius sit essentialis. At, ut poeta ipse subridens dicit, cultor rerum est humanarum Epicureanus; itaque inter omnia officia sua vita gaudet et etiam in magnis aëriportibus et in aulis conventuum internationalium in multitudine multiculturali libenter versatur.